

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI KÖZGYŰLÉS

ELNÖKE

VI. /2021

ELŐTERJESZTÉS

a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2021. október 1-jei ülésére

Tárgy: Tájékoztató a TOP - megyei Integrált Területi Program (2014-2020) végrehajtásának állásáról

Előterjesztő: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Előadó: Hummel Rudolf főosztályvezető

Petrikné Molnár Erika tanácsadó

Tisztelt Közgyűlés!

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításával a megyei önkormányzatok legfontosabb feladata a megye fejlesztéspolitikájának kialakítása, a területrendezés, terület - és vidékfejlesztés tudatos tervezésével, koordinációjával a megye társadalmi és gazdasági fejlődésének elősegítése lett.

2015-re a fejlesztéspolitikát megalapozó területi tervezési folyamat befejeződött. Elkészült a megyei területfejlesztési koncepció és stratégiai program, valamint az ezekre épülő integrált területi program. (Megjegyzés: ezek felülvizsgálata történt meg aztán a 2020-21-évi területi tervezés során.)

Az ITP tervezése és végrehajtása alapvetően befolyásolta a megyei önkormányzat és hivatala tevékenységét. Tovább növekedett a megye felelőssége a fejlesztési kérdésekben, döntései befolyásolták az önkormányzatok gazdasági-, település-, és intézményfejlesztési mozgásterét, a TOP források vonatkozásában közvetlenül.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM(ITP) ÉS FORRÁSA

Az ITP-ben a rendelkezésre álló TOP forrás felhasználását integrált szemléletben kellett megtervezni, be kellett mutatni az összefüggéseket, az egymást erősítő hatásokat, a tervezett ütemezést és az indikátorvállalásokat. A megyére eső TOP keret az 1702/2014 (XII.3) kormányhatározat alapján 25,94 Mrd Ft volt, amit az alábbi, többek között a Magyar Faluprogramhoz és Családvédelmi Akciótervhez kapcsolódóan érkező többletforrások egészítettek ki 2015-2021 között:

Döntés éve	Fejlesztési cél	Megyére eső TOP többlet Mrd Ft
2019	bölcsődei férőhelyek fejlesztése	3,0 (+0,644 mrd átcsoportosítás a megyei kereten belül, megyei hatáskörben)
	belterületi vízrendezés	1,0
	kerékpárút fejlesztések	1,1
	4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	0,5
2020	4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1,0
	belterületi vízrendezés	3,0
	Összesen:	10,244

A fentiek alapján összességében a megyei TOP keret 25,94 mrd-ról 36,184 mrd Ft-ra gyarapodott, melyet továbbnőveltek néhány intézkedésnél a megyei kereteket meghaladó igényekre adott Irányító Hatósági támogatói döntések, az újranyitások kapcsán kért és jóváhagyott többletkeretek, valamint 2020-tól kezdődően a költségnövekményekre megítélt támogatások. A hivatal által vezetett nyilvántartás szerint **jelenleg 38,937 mrd Ft-nyi TOP alaptámogatás és 2,727 mrd Ft többlettámogatás járult hozzá az ITP végrehajtásához, ami összességében 15,72 mrd Ft-nyi plusz forrás bevonásról árulkodik a program induláshoz képest!**

Az **első ITP-t** a közgyűlés 2015. szeptemberében fogadta el, és napjainkig négyszer módosította.

A módosítások főbb indokai:

- erőteljesebb hangsúlyt kapott a helyi gazdaságfejlesztés, a vidéki térségek gazdasági területkínálatának bővítése, a hiányzó kínálatok (pl. inkubátorház) felszámolása, a kisebb léptékű turisztikai fejlesztések, a turisztikai helyszíneket elérő kerékpárutak, a komplex egészségügyi és szociális szolgáltatások köre, a megyei identitás erősítését szolgáló fejlesztések.
- átvezettük a Vas megyével lefolytatott forráscserét (200 M Ft), amivel egyedüliek voltunk az országban, a foglalkoztatási együttműködések forráskeretéből 500 M Ft - t csoportosítottunk át bölcsődei fejlesztésekre.
- A helyi identitás erősítésénél 100 M Ft védett keretet hoztunk létre a megyei önkormányzat számára a megyei identitás erősítésére.
- indikátorvállalások kerültek pontosításra
- a negyedik módosítást alapvetően az indította el, hogy az Európai Bizottság 2019-ben a tagállamokkal együttműködésben, valamennyi tagállamban felülvizsgálta a programok teljesítését az adott programokban meghatározott eredményességmérési célok alapján. Erre azért volt szükség, hogy a program indításakor félre tett eredményességmérési tartalék felszabadításáról dönthessenek. A tartalékot, ami az adott prioritás keretösszegének 6%-a, kizárólag azon prioritások számára lehet juttatni, amelyek 2018. év végéig teljesítették a rájuk vonatkozó részcélokat. Amennyiben egy prioritás nem teljesítette, a tagállamnak javaslatot kellett tennie a nem felhasználható eredményességmérési tartalék jól teljesítő prioritás részére történő átcsoportosítására. A TOP 2018. évi éves végrehajtási jelentése alapján a részcélokat országos szinten a TOP 1. prioritás teljesítette, míg a TOP 2., 3., 4., és 5. prioritások nem. A fentiek alapján az IH forrásátcsoportosításokat kezdeményezett az operatív program módosításával, amelyet az Európai Bizottság jóváhagyott. Ezen módosítások kapcsán változtak a prioritások forráskeretei is, de ez a megye számára megítélt 25, 942 Mrd Ft-nyi teljes keretet nem módosította, és nem változtak támogatási szerződéssel rendelkező projektek támogatás mértékei sem.

AZ ITP VÉGREHAJTÁSA:

A stratégiai program és az ITP, valamint a TOP források intézkedései között a koherencia nagymértékben fennállt. Egy-egy TOP intézkedés több stratégiai prioritás, ITP célkitűzés megvalósítását is szolgálta, ami könnyítette a források települési szintű allokálását.

MEGYEI STRATÉGIAI PROGRAM PRIORITÁSAI	ITP CÉLRENDSZERE	A CÉL MEGVALÓSÍTÁSÁBAN SZEREPET JÁTSZÓ TOP INTÉZKEDÉS
I. A MEGYEI GAZDASÁG NEMZETKÖZI ÉS MAKROTÉRSÉGI BEÁGYAZÓDÁSÁNAK MEGERŐSÍTÉSE	I. ERŐS MAKROTÉRSÉGI POZÍCIÓKKAL RENDELKEZŐ, STABIL, DIVERZIFIKÁLÓDÓ GAZDASÁG	* Helyi gazdaságfejlesztés, turizmusfejlesztés, közlekedési infrastruktúra fejlesztés,
III. STABIL, VERSENYKÉPES, DIVERZIFIKÁLÓDÓ GAZDASÁG		* Vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés (barnamezős és zöldváros fejlesztések), * szociális városrehabilitáció, * foglalkoztatási együttműködések

MEGYEI STRATÉGIAI PROGRAM PRIORITÁSAI	ITP CÉLRENDSZERE	A CÉL MEGVALÓSÍTÁSÁBAN SZEREPET JÁTSZÓ TOP INTÉZKEDÉS
II. MEGYEI TURISZTIKAI PROGRAM	II. MEGYEI TURISZTIKAI PROGRAM	<ul style="list-style-type: none"> * fenntartható turizmusfejlesztés, * Vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés (barnamezős és zöldvárosfejlesztések) * közösségi közlekedés és kerékpárút fejlesztés
VI. OTTHON A XXI. SZÁZADBAN	III. FENNTARTHATÓ MŰKÖDÉSRE ÉS RUGALMAS ALKALMAZKODÁSRA KÉPES TÉRSÉGEK ÉS TELEPÜLÉSEK	<ul style="list-style-type: none"> *Helyi gazdaságfejlesztés *Óvodák, bölcsődék fejlesztése, *Vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés (barnamezős és zöldvárosfejlesztések) *közösségi közlekedés és kerékpárút fejlesztés *Energiahatékonysági fejlesztések * egészségügyi és szociális alapinfra fejlesztések <ul style="list-style-type: none"> * szociális városrehabilitáció, * foglalkoztatási együttműködések <ul style="list-style-type: none"> * identitáserősítés
V. BIZTONSÁGOS KÖRNYEZET, GYÓGYULÓ TÁJAK		
IV. FOKOZÓDÓ TÁRSADALMI AKTIVITÁS, BEFOGADÁS ÉS KREATIVITÁS	IV. FOKOZÓDÓ TÁRSADALMI AKTIVITÁS, BEFOGADÁS ÉS KREATIVITÁS	<ul style="list-style-type: none"> *Óvodák, bölcsődék fejlesztése, *Vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés (barnamezős és zöldvárosfejlesztések) <ul style="list-style-type: none"> *szociális városrehabilitáció, * foglalkoztatási együttműködések <ul style="list-style-type: none"> * identitáserősítés

A megyei önkormányzat az ITP végrehajtására és az önkormányzatok közfeladat fejlesztési projektjeinek előkészítésére és megvalósításuk segítésére keret megállapodást kötött 64 települési önkormányzattal, amiből 8 városi és 56 községi volt. Az együttműködés megalapozta a fejlesztések körének átgondolt kialakítását, előkészítését, segítette a döntés-előkészítést. Napjainkra elmondható, hogy valamennyi települési önkormányzattal jó együttműködés alakult ki, és minden önkormányzat valamilyen módon él a megye illetve az általa alapított területfejlesztési kft. kínálta segítségnyújtással, szolgáltatásokkal.

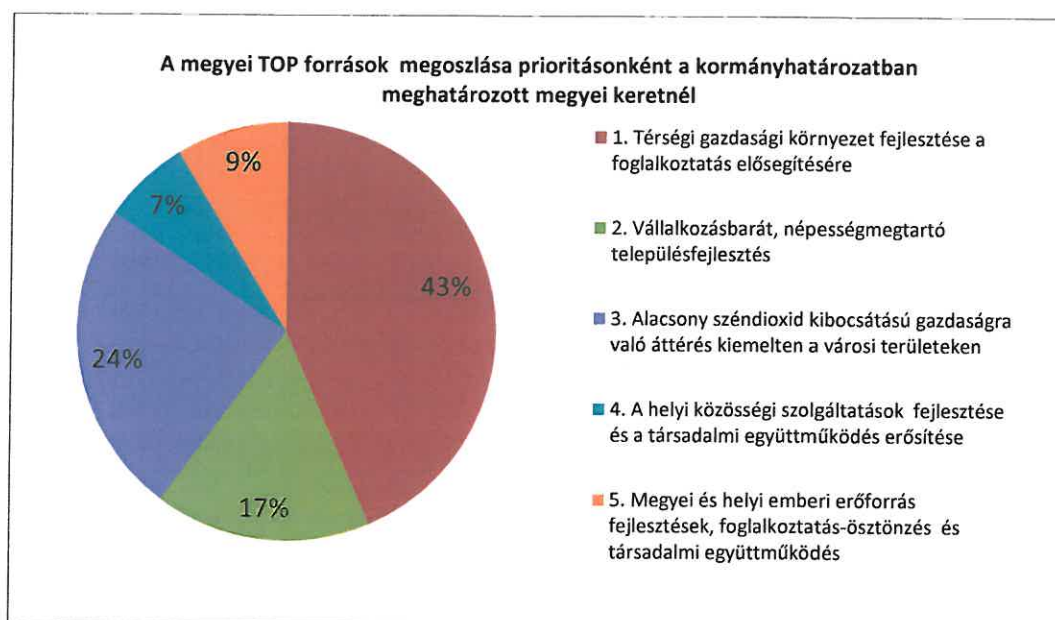
Második fontos lépés volt az intézményrendszer fejlesztése, a feladatok megosztása a települési igények kezelésére, valamint az összeférhetetlenségi elvárásokra tekintettel:

KEM HIVATAL	területi tervezés, projektgyűjtés, pályázati rendszer kialakításában, fejlesztésében való közreműködés, terület-specifikus elvárások, értékelési szempontok kialakítása, döntés-előkészítés, monitoring
KEM TERÜLETFEJLESZTÉSI KFT	projekt és pályázat előkészítés, projektmenedzsment, egyéb szakértői szolgáltatások

DUNA - GERCSE TDM	turisztikai projektek fejlesztése, előkészítése, megvalósítás
RÁBA-DUNA- VÁG EGTC	határon átnyúló projektek fejlesztése, menedzselése, kis projekt alap kezelése

A megyei területfejlesztési kft. jelenleg a támogatott TOP projektállomány több mint 65%-át kezeli. Mérnöki, közbeszerzési, projekt-előkészítési szolgáltatás nyújtásával 36 db projektben vesz részt.

AZ ITP végrehajtást jelentősen befolyásolta az ITP-ben meghatározott prioritásonkénti forrásallokáció, a területi kiválasztási kritérium rendszer, az arra épülő értékelési szempontrendszer, a források allokációja a különböző védett keretek kijelölése.

Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz
Hozzájárulás a megye gazdaságának diverzifikálásához
Hozzájárulás a munkához jutás feltételeinek javításához
Hozzájárulás a területi és társadalmi kohézió erősítéséhez
Hozzájárulás az épített és természeti környezet, táj meglévő értékeinek, erőforrásainak megőrzéséhez, fenntartható hasznosításához és hatékony működtetéséhez

Területi kiválasztási kritériumok, védett keretek, forrásallokáció

A kritériumok irányelvek, amelyek lehetővé tették a megye szempontjainak érvényesítését a projektkiválasztás során. A kritériumok alapján alakultak ki a pályázatok terület-specifikus értékelési szempontjai.

Az ITP végrehajtása során a **20 felhívásban 179 értékelési szempontra tett javaslatot a megye**. Ezek a teljes programidőszak alatt változatlanul megmaradtak, így minden pályázati azonos megítélést alá esett a döntés-előkészítési folyamatban.

Az ITP lehetőséget biztosított arra, hogy a megyék forrást különítsenek el – mintegy védett keretösszegként – az egyes intézkedések szintjén. Lehetőség volt forrás elkülönítésére

- a megyei önkormányzat projektjeire

- fejlesztési célterületre (földrajzi)
- kiemelt fejlesztési célra
- kiemelt kedvezményezett csoport számára.

A forrás-felhasználási módok bevezetésének az volt a célja, hogy ha a megye - területfejlesztési programja vagy egyéb, a megyei közgyűlés által jóváhagyott szempont alapján - egy-egy területet, kedvezményezett csoportot vagy egyéb szempontot kiemelten kezelhessen, és azokra forrásokat koncentrálhasson.

Kiemelt földrajzi célterületek :

Ágazat/cél	Kiemelt forrás M Ft	Kiemelt célterületek
gazdaságfejlesztés	740	Duna mente
turisztika	2000	Városhálózati térség, Duna mente, vidéki térségek
közlekedésfejlesztés	831	városhálózati térség
települési környezet-fejlesztés (vízrendezés)	1000	vidéki térségek községei, kisvárosai
energetika	1633	vidéki térségek községei, kisvárosai
egészségügyi és szociális alapellátás	480	községek
foglalkoztatási paktumoknál	86	hátrányos helyzetű Kisbér térsége
összesen:	6770	

Kiemelt célokra elkülönített források:

Ágazat/cél	Kiemelt forrás M Ft	Kiemelt cél
gazdaságfejlesztés	185	üres, alulhasznosított épületek gazdasági célú hasznosítása
közlekedésfejlesztés	1100	országos és térségi kerékpár-hálózati elemek fejlesztése
munkába állást segítő intézmények fejlesztése	500	bölcsődei férőhely kapacitás növelése
energetika	600	oktatási intézmények fejlesztése
	197	országos műemléki védelem alatt álló , közfunkciót ellátó épületek
összesen:	2582	

Kiemelt célcsoportokra:

Ágazat/cél	kiemelt forrás M Ft	Célcsoport
helyi identitás erősítése	100	megyei önkormányzat
foglalkoztatási együttműködések	688	megyei önkormányzat
összesen:	788	

Össességében a 25, 94 mrd Ft megyei forrásból 10,140 mrd Ft-ot (39%) különített el a megye a különböző prioritásokra. Ezek felhasználása megtörtént.

Az ITP megvalósítása során forrásátcsoportosításokat is kezdeményezett a megye több prioritásban és prioritások között is, tekintettel a megye adottságaira, a fejlesztési igényekre. (iparterületekről inkubátorházakra és helyi piacokra, barnamezős területekről vízrendezésre,

megújuló energiák felhasználásáról épületenergetikára, foglalkoztatási paktumról bölcsődefejlesztésekre). A megyék között egyedülállóként Vas megyétől vettünk át épületenergetikai fejlesztésekre fordítható forrást, cserébe barnamezős fejlesztéseket támogató forrást adtunk át. A barnamezős területek funkcióváltó megújításánál sajnos csak önkormányzati tulajdonban lévő területeket támogattunk a felhívás, emiatt kevés pályázat felelt meg a kritériumnak, hiába kiemelt cél a fejlesztési tervekben e területek hasznosítása.

Az ITP-ben kinyilvánításra került, hogy valamennyi térség, település fejlesztése fontos, a térségüket magukkal húzó, jelentősebb bevételekkel bíró városok mellett kiemelten kell segíteni a kistelepüléseket, falvak fejlődését.

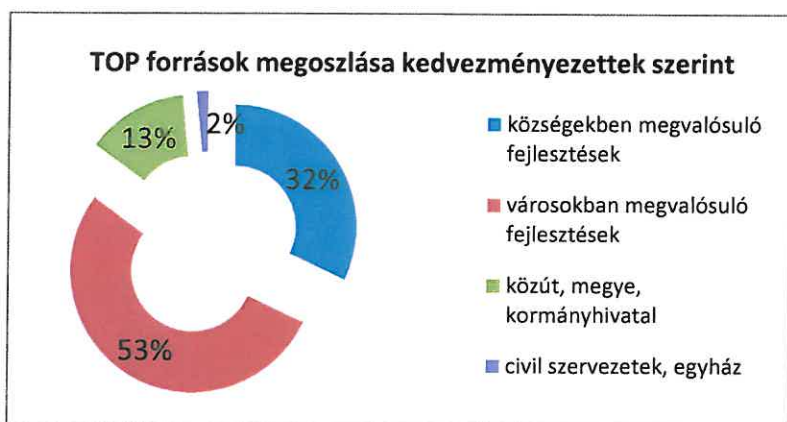
A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT AZ EGYES PRIORITÁSOKON BELÜL AZ ALÁBBI ELHATÁROZÁSOK MENTÉN ALAKÍTOTTA A FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁT:

- **kiemelten segítette a falvak fejlődését**, népességmegtartását, az alapinfrastruktúra hálózat minőségi fejlesztését, a város és vidék kapcsolat erősítését.

Eredmény:

A TOP-ban megvalósuló összes fejlesztés 65,7%-a községekben valósul meg, illetve községeket érint. Nincs a megyének olyan községe, ahol ne valósulna meg legalább egy TOP-ból finanszírozott beruházás, program.

A projektek körét vizsgálva dominál a lakossági szolgáltatásokat ellátó intézményhálózat épületállományának, eszközellátottságának fejlesztése, energetikai korszerűsítése, a hiányzó szolgáltatások kiépítése (egészségügy, szociális ellátás, óvoda, bölcsőde, oktatási és művelődési, kulturális intézmények). A vonalas infrastruktúra fejlesztések körében az út és kerékpárút fejlesztések, valamint a belterületi vízrendezési igények jelentkeztek nagy számban. A megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések lefedték a megye minden járását, segítve a munkanélküliség további csökkentését, a Covid okozta válságban a foglalkoztatást.

	Megítélt támogatás	Pályázatok/fejlesztések száma	%
községekben megvalósuló fejlesztések	13 324 523 333	142	59%
városokban megvalósuló fejlesztések	22 117 915 055	78	32%
közút, megye, kormányhivatal	5 581 260 550	15	6%
civil szervezetek, egyház	640 211 870	7	3%
összesen:	41 663 910 808	242	

- A gazdaság megerősítéséhez támogatta a helyi gazdaság fejlesztéséhez hiányzó iparterületeket, kisebb telekméret kínálatukkal kiegészíteni az ipari parkok nyújtotta lehetőségeket, támogatta a gazdasági szolgáltatói „palettáról” hiányzó inkubátorházak,

szolgáltatóházak létesítését, melyek elősegítik a kis és középvállalkozások elindulását, megerősödését, és majdani áttelepülését. A helyi termékek piacra és közétkeztetésbe történő minél nagyobb arányú bevitele érdekében – biztos felvevő-piacot is teremtve a termelőknek - szükséges infrastruktúrafejlesztéseket, kiemelten a városokban és mikro-térségi központokban.

***Eredmény:** új iparterület fejlesztések valósult(n)ak meg Kisbéren, Bokodon, Táton, inkubátorházak épül(n)tek Komáromban, Tatán és Esztergomban. Helyi piacok újulnak meg, létesülnek Nagyigmádon, Tatán, Esztergomban. A projektekre 3,9793 Mrd Ft támogatás allokálódott.*

- A **turisztikai intézkedéseknél** a változatos természeti, történeti, kulturális, épített értékeire épülően, azokat bemutató és a **kiemelt attrakciókat kiegészítő, hálózatba integráló fejlesztésekre fókuszált**, amelyek az itt élők rekreációs igényeit, jólétét is szolgálják. A TOP arányos keretnél valamivel nagyobb forrást a elsősorban a természeti értékekre épülő **ökoturisztikai kínálat bővítésére, az ipari-bányászati (szén és vízbányászat) múlt értékeinek bemutatására, a turisztikai attrakciók összekötésére** (kerékpár-hálózati fejlesztések) és a kínálatok kiegészítésére fordított.

***Eredmény:** A kiemelt turisztikai attrakciókra épülően 10 látogatóközpont, fogadó-kiszolgáló létesítmény épül(t) a megyében, melyek a természeti és épített, kultúrtörténeti értékeink, és a bányászati és ipari múlt megőrzését és bemutatását célozzák. Cél, hogy a későbbiekben ezek a látogatóközpontok váljanak az adott térség turisztikai szervezőerejévé, szakmai műhelyeivé. Különböző tematikák mentén történő felfűzésük révén a későbbiekben lehetőség nyílik a tematikus útvonalak és komplexebb kínálati csomagok kialakítására is. A hálózatos gondolkodás jegyében valósul(n)ak meg kerékpár-hálózati fejlesztések valamint túraútvonal/ tanösvény, és lehetőség nyílt a természetes vizeinkre épülő kínálatok fejlesztésére is. A fejlesztésekre 3,448 Mrd Ft jutott a megyei TOP keretből.*

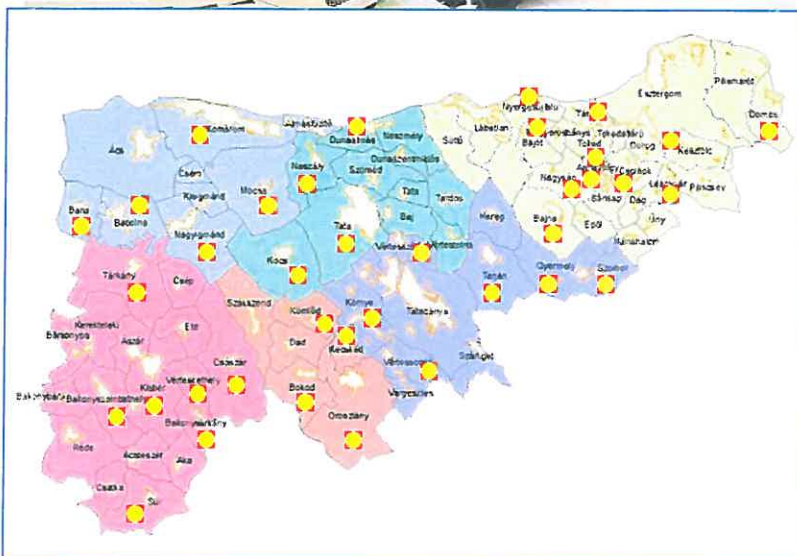

- A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése vonatkozásában kulcselem volt a **helyi gazdaság nagytérségi beágyazódásának erősítése** (I. prioritás). Ennek nélkülözhetetlen feltétele a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztési beruházások megvalósítása, azon belül különösen a **városhálózati csomóponti térség jelentős foglalkoztató kapacitású vállalkozásait koncentráló gazdasági területek összekapcsolása, elérhetőségük és az M1 autópályával való kapcsolataik fejlesztése**. A nagytérségi kapcsolatokhoz járul hozzá a **határ menti ikerváros térségek határátkelői elérhetőségének javítása** is. Másik fontos mobilitási cél a **foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása a vidéki térségekben**, az ehhez szükséges térségi közútfejlesztések megvalósítása.

***Eredmény:** az elmúlt időszak közútfejlesztések maradéktalanul a fenti célok megvalósítását szolgálták 3,236 Mrd Ft uniós támogatással. A Környe-Tata (M1) közötti ök. út, a Tata-Komárom ök. út, a Tokod-Tát ök. út, a Tatabánya-Kisbér közötti út egyes szakaszainak felújítása a foglalkoztatási központok elérését és összekapcsolását, a határátkelők elérhetőségét is biztosító úthálózati fejlesztések. A kisebb, város-várostérség és vidéki térségek községei közötti összekötő úthálózati, településen belüli gyűjtőúti fejlesztések pedig az elérhetőséget javítják, beleértve a munkába járás lehetőségét is természetesen. (Bábolna-Tárkány, Nyergesújfalu-Bajna, Kecskéd-Oroszlány, Tarján-Tata, Bakonyszombathely-Bakonybánk, Bokod-Kecskéd, Kesztlőc, Zsámbék-Bajna, Ács)*

- A bölcsődei, óvodai intézményi hálózat vonatkozásában a területi különbségek mérséklése, az ellátási hiányok felszámolása, a szolgáltatásoknak helyet adó, műszakilag leromlott épületek korszerűsítése, kiváltása, a komplex, bölcsődei és óvodai szolgáltatásokat nyújtó intézmények, a szolgáltatás hiányos területeken a mini/családi bölcsődék fejlesztése, valamint az idegentulajdonban, más célra épített ingatlanban működő szolgáltatások áttelepítése volt az elsődleges cél.

Eredmények: a TOP legjelentősebb fejlesztési csomagjaként 7,115 mrd Ft uniós támogatás segítségével 48 intézmény fejlesztése valósul(t) meg a megyében. Hét városban 6 intézmény korszerűsítése történt meg, ebből a komplex intézmények száma: 3. Új bölcsődei kapacitások jönnek/jöttek létre Oroszlányban, Tatán, Nyergesújfalun, Kisbéren. A vidéki térségekben több településen új helyszínre, új épületbe kerültek a szolgáltatások (Bakonyszombathely, Bakonysárkány, Süttő, Nagysáp, Vértesszőlős, Tokod), bölcsődei férőhelyfejlesztések valósultak meg több mint 20 községben, részben a városhálózati térségben, részben a vidéki térségekben, mint hiányzó szolgáltatás. Az érintett településeken a gyermeklétszámok növekvő száma tette indokolttá a beruházásokat.

Bölcsődei és óvodai fejlesztések helyszínei 2014-2020

- A 2. prioritáson belül közel azonos forrást különített el a megye az ITP tervezésekor a barnamezős területek funkcióváltó megújítására és a zöldinfrastruktúra fejlesztésekre, és kevesebbet a települési környezetvédelmi beavatkozásokra. Az ITP végrehajtása során a

barnamezős területek funkcióváltása, a területek elhelyezkedése, tulajdonviszonyai, remélt ipari célú hasznosítása miatt, kevésbé voltak vonzóak a városok számára. A barnamezős forrás fejlesztési igényekkel le nem fedett részéből 200 M Ft-ot ezért a megye átadott a Vas Megyei Önkormányzatnak, másik részét átcsoportosította a belterületi vízrendezési problémák kezelésére, mivel a megye domborzati viszonyaiból és a fejlesztések elmaradásából fakadóan sok azoknak a településeknek a száma, ahol számos vis maior eseményt keletkeztetnek a nagy csapadékok.

Eredmények:

A 2014-2020-as időszakban két nagyprojekt célzott barnamezős fejlesztést, Bábólnán és Komáromban 1,247 Mrd Ft támogatással. Bábólnán a volt téglagyár területe alakult át szabadidőparkká, Komáromban a vasútállomás közelében, a volt Raksped területén egy non profit szolgáltatóház jött létre.

A városi zöldterületi fejlesztési forrásokkal a megye elsősorban a leromlott közterek, parkok megújítását, illetve új zöldterületek sétányok közösségi, rekreációs programoknak helyet adó terek kialakítását támogatta.

Eredmények:

Az intézkedésben 7 helyszínen újult(n)ak meg közterek, parkok, városközpontok 2,389 Mrd TOP támogatás segítségével. A csak városok számára pályázható támogatás kivétel nélkül leromlott vagy funkcióját veszített területek fejlesztését céloz(t)a. A fejlesztések révén új szolgáltatások, megújult zöldterületek jöttek létre, megújultak a közlekedő felületek, játszóterek, rendezvényhelyszínek jöttek létre.

Az intézményfejlesztések, energetikai beruházások mellett a **belterületi vízrendezés** volt az az intézkedés, amely széles körben nyújtott lehetőséget az önkormányzatok számára a nagy esőzések, villámárvizek okozta káresemények megelőzésére, a korszerűtlen, hiányos vízvezető rendszerek fejlesztésére, a műtárgyak rekonstrukciójára. A 49 futó projektre 5,969 Mrd Ft támogatás jutott, és döntően a községek gondjainak mérséklését célozta. A városok közül Tát, Ács, Kisbér kapott lehetőséget, valamint a visszatérő karsztforrások vízvezetési problémáival küzdő Tata.

Több település több ütemre bontva tervezte meg a legkritikusabb településrészek vízvezetését, több helyen záportározó került kialakításra, és törekedtek a vizek hasznosítására is.

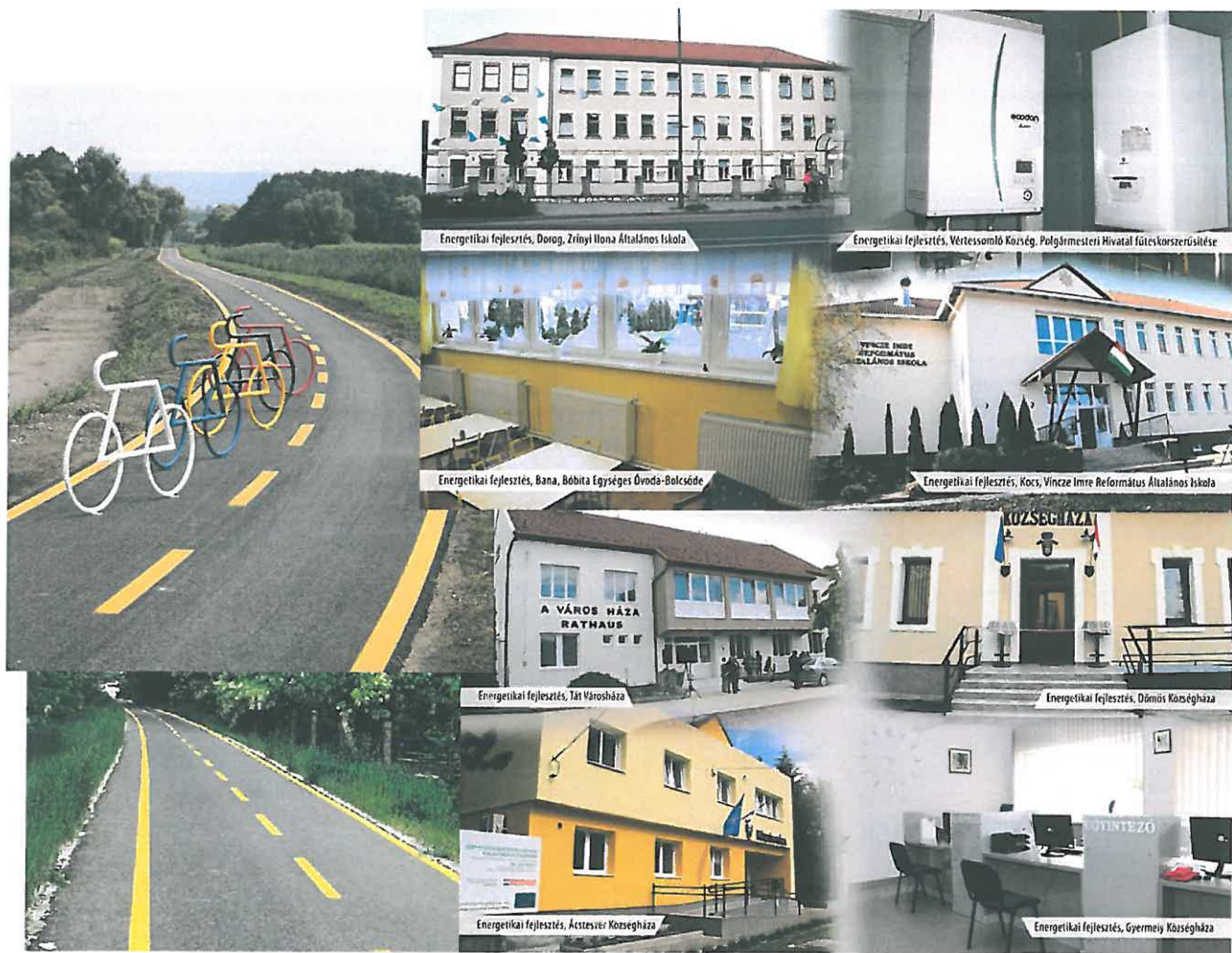

- A 3. prioritáson belül a **településközi kerékpárút hálózat fejlesztéseket** preferálta. Az energetikai intézkedésnél a megye **önkormányzati intézmények épületállományának** minél szélesebb körű **energetikai korszerűsítését** támogatta, megemelve a forrást a Vas megyétől kapott 200 M Ft-tal.

Eredmények:

A kerékpárhálózat fejlesztésében ebben a programban is sikerült előrébb lépni. Megépült az Általér menti kerékpárút Tatabánya, Oroszlány közötti szakasza, a rácsatlakozó Környe-Vértessomló közötti szakasz, a munkába járást segítően kerékpárút szakaszok létesült(n)ek Ácson, Kisbéren, Tata-Agostyán között, Esztergom-Esztergom Kertváros között, Esztergom belvárosa és az ipari park között, Tata, Baji úton, Tát – Mogyorósbánya között. A fejlesztések támogatástartalma: 3,938 Mrd Ft.

Az energetikai fejlesztések körében meghatározó volt az épületenergetikai korszerűsítés, melynek keretében az önkormányzati fenntartású intézmények széles spektrumát ölelték fel a beruházások a polgármesteri hivataltól, a művelődési házon, orvosi rendelőn, óvodákon, iskolákon át a szociális intézményekig. A fejlesztések támogatástartalma: 5,01 Mrd Ft. A 48 projekt megvalósítása során a szakmai és pályázati elvárások, értelmezések többször is változtak, módosultak, így elmondható, hogy az egyik legösszetettebb és legnehezebb fejlesztéstípusnak bizonyult ez a tevékenység. Nagy siker, hogy ezzel együtt várhatóan a fejlesztések döntő része lezárható és elszámolható lesz.

- Az egészségügyi és szociális alapellátás esetében a színvonal javítása, infrastrukturális feltételek korszerűsítése, a műszakilag leromlott épületállomány, műszerpark, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek felszámolása volt a kiemelt cél.

Eredmények:

28 helyszínen 25 önkormányzat és 3 civil illetve egyházi szereplő pályázata révén újulnak meg orvosi rendelők, védőnői szolgálatok, szociális alapszolgáltatást nyújtó intézmények, bővülnek az eszközparkok. Több fejlesztés konzorciumban, igazodva a szolgáltatás ellátási körzetéhez,

valósul meg. Az ITP elhatározása alapján itt is a kistépülések élveztek elsőbbséget, de Ács, Tát, Komárom és Esztergom városokban is valósultak meg fejlesztések. Egészségügyi fejlesztésekre 748,6 M Ft, szociális beavatkozásokra 400,6 M Ft TOP támogatás jutott. Ezekből a civil és egyházi fejlesztések összértéke: 82,5 M Ft.

- A szociális városrehabilitáció ERFA és kiegészítő ESZA forrása vonatkozásában a megye TOP arányos forrásokat tervezett, melynek felhasználására két városban volt lehetőség. A megye mind **Esztergom**, mind **Oroszlány** esetében kiemelten fontosnak tartotta az ott élő **szegregátumok**, illetve **szegregációval veszélyeztetett közösségek életkörülményeinek javítását**.

Eredmények:

Mind Oroszlány, mind Esztergom megkezdte projektjei megvalósítását, melyet hosszas előkészítés előzött meg, vitáktól kísérve. Az oroszlányi projekt, ahogy a lenti képeken is látszik előrehaladottabb, tervezetten ez évben zár. A Német és Nyíres dűlőkben élők életkörülményeinek javítása érdekében 4 db lakást biztosítanak azoknak, akik vállalják, hogy integrált lakókörnyezetbe költöznek és ott képesek is fenntartani a bérlakásukat. A projektben a lakókörnyezet is megújul. Közösségi kertet létesítenek, képzések, programok valósulnak meg. A fejlesztéshez az önkormányzat jelentős önerőt tett.

Esztergom esetében két ütemben az Esztergom-Kertváros városrészben található Sándor major (Sátorkői út 4-6-8) szám alatt található 35 lakást tartalmazó szegregátum teljes körű rehabilitációja valósul meg. A felújítás magában foglalja az alpinfrastruktúra fejlesztését és korszerűsítését is, illetve egy játszótér létrehozását.

Múlt és jelen Oroszlányban

- A megye – egyeztetve a Kormányhivatallal és az érintett járásokkal - **járási szinten szervezte a helyi és a megyei foglalkoztatási paktumokat**. A megyei paktum esetében kiemelten kezelte a helyi **gazdaságfejlesztési, befektetési-ösztönzési tevékenységeket** (gazdasági területkínálati kataszter, barnamezős területek vizsgálata), melyek a megye minden települése számára hasznosak, és hozzájárulnak a megye versenyképességének megőrzéséhez.

Eredmények:

Első körös KEM TOP foglalkoztatási paktum projektek elért indikátorai									
Projekt	PO25 (fő)	PR25 (fő)	PR26 (fő)	Támogatott vállalkozások száma (db)	Képzés sikeres (fő)	VVT-ben részesültek száma (fő)	VVT sikeres (végigment)	VVT sikeres 180. nap után is	Inaktívak (fő)
KEM Megyei ITP									
Foglalkoztatási Paktum megvalósítása Komárom-Esztergom megyében TOP-5.1.1-15-KO1-2016-00001	225	99	86	126	51	10	10	10	49
Helyi foglalkoztatási együttműködések megvalósítása a Kisbéri Járásban a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolása érdekében TOP-5.1.2-15-KO1-2016-00001	59	29	34	31	27	5			7
Foglalkoztatási paktum megvalósítása Esztergom járás területén	168	117	122	88	32	9			11
Helyi foglalkoztatási együttműködések az oroszlányi járásban	164	97	92	65	28	17	28	27	62
KEM Megyei ITP összesen									
Tatabánya MJV ITP									
Tatabányai Foglalkoztatási Paktum TOP-6.8.2-15-TB1-2016-00001	209	83	48	119	51	19	19	17	72
Tatabánya MJV ITP összesen	209	83	48	119	51	19	19	19	72
Mindösszesen KEM	825	425	382	429	189	60	57	56	201

Rövidítések jelentése:

A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	PO25
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	PR25
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	PR26
Vállalkozó válás támogatása	VVT

A megyei és helyi paktumok sikertörténetként könyvelhetők el, a párhuzamosan futó, szintén foglalkoztatási célú GINOP projektek mellett. Sikertörténet az önkormányzatok becsatornázása is, munkaerőigényeik részben hátrányos helyzetű munkavállalókkal történő biztosítására. Kiemelendők az inaktívak bevonása terén elért eredmények, illetve a vállalkozóvá válás támogatása. A program nemcsak az álláskeresőknél nyújt személyre szabott szolgáltatásokat, hanem támogatja a hátrányos helyzetűeket foglalkoztató vállalkozásokat - melyek döntően kis-és középvállalkozások - ahogy az a fenti adatokból látszik. Számukra bérjellegű támogatások érhetőek el. A konzorciumi és paktum partnerek közös erőfeszítéseinek köszönhetően a megye minden járásában sikerült hátrányos helyzetű emberek sorsán javítani és bevezetni őket a munkaerőpiacra, együttműködve a vállalkozói szférával. Ki kell emelni ebben a munkában a Kormányhivatal megyei és járási foglalkoztatási osztályai és a munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújtó szervezetek elkötelezettségét és áldozatos munkáját.

A paktumok II. üteme vonatkozásában még nem hozunk adatokat, mivel nem zárult le a megyei és a tatabányai II. ütemű projekt, és a lezárás folyamatában van még az esztergomi és az oroszlányi helyi paktum II. üteme is. A megyei paktum esetében további 300 M Ft többlettámogatást nyert el a megye. Az intézkedésre összességében 1,95 Mrd Ft támogatás jutott.

- A TOP 5.3. helyi identitás fejlesztése forrásnál a megye a városokra, várostérségekre és a megye egészére fókuszált. Cél volt a történelmi, természeti, kulturális, gazdasági múltunkból eredő és emocionális értékek feltárása és bevonása a városi, várostérségi és megyei brand építésébe. Kiemelt cél volt a TOP-ból megvalósult ERFA fejlesztések közösségi befogadásának erősítése, a helyi adottságokra, hagyományokra épülő közösségépítés, új tematikájú, színes programok szervezése, a helyi értékek feltárása, megőrzése és átadása, az önkéntesség és a társadalmi szerepvállalás erősítése, a szomszéd térségek, a város és vidék együttműködése.

További kiemelt cél volt a fiatalok és az aktív szép korúak minél szélesebb körű aktivizálása, bevonása.

Eredmények:

A tárgyidőszakban 7 helyi identitás pályázat megvalósítása zajlik, megyei szinten 2021. szeptember 30-án zár nagyon szép eredményekkel és sikerekkel az első projekt és október 1-jén indul a 2. ütem, melyhez 200 M Ft újabb támogatást nyert el a megyei önkormányzat.

A programok döntően csak 2022-ben zárnak. A megítélt támogatás összesen 740,9 M Ft. A helyi identitás erősítése érdekében Oroszlányban, Dorog és térségében, Tata és környékén, Nyergesújfalu és térségében, Esztergomban, Komáromban és Kisbéren valósulnak meg a közösségeket erősítő programok. A TOP pályázatok közül talán ezeket a fejlesztéseket érintette a legérzékenyebben a Covid járvány, a projektgazdák nehéz helyzetbe kerültek a tervezett rendezvények kapcsán.

TOP PÁLYÁZATI STATISZTIKA, ITP CÉLOK TELJESÜLÉSE

2015-2021 között a 38,937 mrd Ft alaptámogatás és 2,73 Mrd Ft többlettámogatás bevonásával, 242 fejlesztés megvalósítása folyik, illetve zárult le.

Elutasításra került 4 pályázat. Visszavonta kérelmét 6 pályázó, elállt, lemondott a támogatásról 27 db, ezek közül azonban többen újabb támogatási kérelmet nyújtottak be, átgondolva a műszaki tartalmat, a fejlesztési költségeket és a sajtóterő igényt. Két esetben meghíúsult a szerződéskötés. Egy pályázatról még nem született döntés.

A városi önkormányzatok 78 db, a községek 142 db fejlesztéshez kaptak támogatást. Büszkén mondhatjuk, hogy nincs a megyének olyan települése, ahol nem valósul meg TOP forrásból fejlesztés, amelyekkel az ITP-ben tervezett célok is döntően teljesülhetnek.

A civil szervezetek, szociális szolgáltatók 5 db, egyházi szereplők 2 db, a kormányhivatal 5 db, a magyar közútkezelő 4 db, a megyei önkormányzat 5 db projektet valósít meg.

Az előterjesztés elején bemutattam, hogy a TOP Irányító Hatósága a korábban megítélt megyei keretnél nagyobb összegben hozott támogató döntést. 2020-tól elindult a költségnövekmények kezelése is, amit indokolt a kérelem benyújtásakor bemutatott költségbecslés, és a teljes előkészítés pontosított költségvetése közötti különbség, valamint a döntéshozatal ideje alatt bekövetkezett árváltozások. A mérnökök és az építőipar nagyfokú leterheltsége miatt is a pályázók nehéz helyzetbe kerültek, és az eredetileg több helyen betervezett tartalék, saját erő nem elegendő a fejlesztések megvalósításához. A költségnövekmények jelentős része a teljes beruházási költség 15%-ig terjedtek. Az előterjesztés készítés időszakáig 54 projekthez ítélték meg plusztámogatást a közgyűlés egyetértése mellett.

2021. szeptember 22-ei adatok alapján a TOP források felhasználásának megoszlása fejlesztési célonként, TOP prioritásonként, és az ITP céljaihoz kapcsolódóan:

TOP prioritások	Fejlesztési cél	Megítélt támogatás Mrd Ft	Megosztás a teljes megyei keretre vetítve %	TOP prioritásokra eső támogatás aránya	ITP célok
Társági gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	Helyi gazdaságfejlesztés	3,97	9%	42%	I. ERŐS MAKROTÉRSÉGI POZÍCIÓKKAL RENDELKEZŐ, STABIL, DIVERZIFIKÁLÓDÓ GAZDASÁG
	turizmusfejlesztés	3,448	8%		
	közlekedésfejlesztés	3,236	8%		
Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	óvoda és bölcsődefejlesztések	7,115	17%	22%	III. FENNTARTHATÓ MŰKÖDÉSRE ÉS RUGALMAS ALKALMAZKODÁSRA KÉPES TÉRSÉGEK ÉS TELEPÜLÉSEK
	Barnamezős területek	1,247	3%		
	zöldvárosfejlesztések vízrendezés	2,169 5,969	5% 14%		
Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés	kerékpárutak, közlekedésbiztonság	3,938	9%	21%	
	energetikai fejlesztések	5,01	12%		
Helyi közösségi szolgáltatások és társadalmi együttműködés	szociális városrehabilitáció	1,3	3%	6%	
	egészségügyi alapellátás	0,748	2%		
	szociális alapellátás	0,401	1%		
Megyei és helyi emberi humán erőforrás fejlesztések	foglalkoztatási együttműködések	1,95	5%	7%	MAKROTÉRSÉGI POZÍCIÓKKAL RENDELKEZŐ, STABIL, DIVERZIFIKÁLÓDÓ GAZDASÁG
	társadalmi együttműködése identit	1,141	3%		
	Összesen	41,925			

Mindezek azt mutatják, hogy az ITP végrehajtása jól halad, a kitűzött célokat szolgálják a megvalósuló fejlesztések.

A fejlesztések megvalósításának állása (MÁK 2021. szeptemberi felmérése alapján)

Fejlesztések állása	Projektek száma (db)
tervezés alatt áll	27
tervezés befejeződött	21
közbeszerzés elindult	7
sikertelen közbeszerzés	3
Vállalkozási szerződéssel bír	8
25%-os kivitelezési szinten áll	7
50%-os készültségen	7
75%-os készültségen	6
100%-os készültségű	40
használatvétel/üzembe helyezés megtörtént	33
fenntartási időszakban a projekt	63
ESZA/PEA projekt	20
	242 db

Az összes pályázatra vonatkoztatva 2020. december 31.-ig a számla alapon elszámolásra benyújtott összeg a MÁK-nál 15,04 mrd Ft. 2021. év végéig további 10,5 Mrd Ft támogatás elszámolása tervezett a kedvezményezettek által.

A PROJEKTEKBEN VÁLLALT INDIKÁTOROK ÉS AZ ITP-BEN MEGYEI SZINTEN VÁLLALT INDIKÁTOROK

EREDMÉNY INDIKÁTOROK	ITP 2018	ITP 2023	Projektek alapján
Újonnan létrehozott iparterület (ha)	8,94	45,79	19,327
Felújított közút (km)	2,29	11,32	21,411
Felújított bölcsődei férőhely (db)	82	455	424
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²)	8.684,24	40.816,18	260.141
Kialakított kerékpár-forgalmi létesítmények hossza (km)	7,8	21,6	47,9
CO2 tonna csökkenés (t) 2023-ig	331	3534,43 megyei szinten kumulált érték	2.909 t/év a fenntartási időszakban/összes projekt alapján
Fejlesztéssel érintett eü. szolgálatok (db)	7	29	69
Helyreállított lakóegységek városi területeken (db)	8	40,09	58

A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma (fő)	279	1038	1189
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő)	865	4082	26.755

EGYÉB INDIKÁTOROK:	TOP forráсарányosan	Projektek alapján
Látogatószám növekedés a turisztikai ágazatban (fő)	38.677	75.024
Újonnan létrehozott 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	451	476
Fejlesztett 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	534	1200
Újonnan létrehozott 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	73	82
Bel és csapadékvíz-védelmi létesítmények hossza (m)	17.368	76.808
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma (db)	6	27

A támogatott fejlesztések alapján a megye döntően teljesítette az ITP-ben vállalt megyei indikátorokat, sőt szinte mindegyik mutatóban jelentős túlteljesítés is történik. Ez tudatos munka eredménye, ami szerencsésen találkozott a helyi szándékokkal is. Fontos, hogy az indikátoroknak országos szinten kell teljesülnie.

Az ITP tervezésén és megvalósításán túl a gazdasági program időszakában a megyei önkormányzat hivatala útján, illetve uniós pályázati forrásokból **további, területfejlesztési illetve a helyi gazdaság fejlesztését megalapozó tervezési, elemzési, módszertani munkákat készített illetve indított el.**

- **Befektetés-ösztönzési tevékenységek a megyei paktum nyújtotta támogatás bevonásával:**
 - A projekt lehetőséget nyújtott közvetlen helyi gazdaságfejlesztési tevékenységekre is, melyek hozzájárulhatnak a foglalkoztatás javításához. **Befektetés-ösztönzési tanácsadás** keretében elkészült három város inkubátorházas fejlesztésének megalapozása, és elkészült a **barnamezős területek** gazdasági célú hasznosítását segítő **beruházás előkészítési módszertan**.
 - A projekt finanszírozta a területfejlesztési koncepció kiemelt turisztikai tematikáira (ipari-bányászati múlt emlékei, Esterházy örökség, természeti értékek) épülő **turisztikai szolgáltatásfejlesztési stratégia és marketing tervet**. A stratégia hiánypótló, megvalósítása közös érdeke a megyei településeknek, a turisztikai szolgáltatóknak, foglalkoztatóknak, hiszen a különböző tematikák mentén fejlesztett attrakciók, önmagukban álló kínálati elemek, a turisztikai piacon szinte láthatatlanok. A tematikus kínálati elemeket összefogva sikeresebb megjelenés, piacra vitel garantálható, mely munkahelyeket is teremt.
 - Elkészült a meghatározó **gazdasági területek katasztere**, annak on-line felülete is, melynek célja, hogy a megyében elérhető területkínálatot átlátható és könnyen hozzáférhető módon közvetítse a potenciális kereslet számára. A rendszer innovációja abban rejlik, hogy az eddig a települések, ipari parkok, honlapjain külön-külön fellelhető információkat egyetlen közös

platformon mutatja be, elősegítve, hogy a befektető a számára optimális kínálatot vonzóan kevés időráfordítással a megye területén találja meg.

KITEKINTÉS 2021-2027-RE

1. A TOP ZÁRÁSA

A TOP-ra épülő Integrált Területi Program (ITP) végrehajtása továbbra is fontos feladat, részben a projektek megvalósítása, részben a program zárása és az eredmények nyomon követése, értékelése terén:

- biztosítani kell valamennyi TOP-ból támogatást nyert fejlesztés sikeres befejezését, üzembe helyezését, használatba vételét, elsősorban a megyei területfejlesztési kft. tevékenységén keresztül, de a hivatal közreműködésével is.
- Továbbra is kiemelten kell segíteni a problémás, de fontos fejlesztési célokat szolgáló projektek kezelését, a lehetséges megoldások megkeresésével, a szükséges intézkedések, egyeztetések előkészítésével, lefolytatásával, jó gyakorlatok átadásával.
- elő kell segíteni a projektekben mutatkozó indokolt többletforrás igények kezelését, ehhez a kérelmek kellő megalapozottságát, minél több többlettámogatás megyébe érkezését.
- Biztosítani kell a különböző okok miatt fel nem használt támogatások (visszahulló források) megyében történő hasznosulását, akár a többlettámogatási rendszerben, vagy a felhívások új szakasznyitásával.
- Kiemelten fontos továbbra is – különösen a megyei közreműködéssel megvalósuló fejlesztéseknél -, hogy szabálytalanságok ne veszélyeztessék a megvalósítást, a beszámolók, elszámolások megfeleljenek az elvárásoknak
- A kölcsönös célokra és érdekekre tekintettel a TOP Irányító Hatóságával, a Magyar Államkincstár megyei igazgatóságával, a megye fejlesztési biztosával a kialakult jó együttműködést meg kell őrizni, a fenti feladatok minél eredményesebb ellátása és az ő feladataik segítése érdekében.
- A megyei területfejlesztési kft, és a megyei hivatal közötti munkamegosztásnak és kapcsolatrendszernek, információáramlásnak elő kell továbbra is segítenie a hatékony munkavégzést, a program, a projektek eredményességét, a támogatások mielőbbi felhasználását.
- A program időszakában továbbra is figyelemmel kell kísérni az indikátorok teljesülésének állását. A meglévő adatbázis naprakészen tartása érdekében a MÁK megyei igazgatóságával, a projektgazdákkal, megyei területfejlesztési kft-vel is együtt kell működni.
- Az Integrált Területi Program zárása, értékelése:

A ciklus végén szükségszerűen megvalósuló program monitoring nem csak az indikátorok teljesülését, hanem a területi vonatkozású rövid távú eredmények, ill. a hosszabb távú hatások elemzését is tartalmazza. A megyei önkormányzatnak is várhatóan közre kell majd működnie a TOP zárásakor a programszintű monitoring vizsgálatban, az egységes monitoring és információs

rendszerben kinyerhető adatokon túl, de döntően a saját ITP céljaink és azok teljesülésének és hatásainak vizsgálata, a forrásfelhasználás és az eredmények területi aspektusú feldolgozása jelent majd feladatot. Ennek módszertana várható az IH részéről, költségeit a költségvetésben - támogatás hiányában- tervezni kell.

2. TOP PLUSZ ELŐKÉSZÍTÉSE

A 2014-2020-as fejlesztési ciklusban megismert Terület-és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) „TOP Plusz” néven folytatódik tovább. A területi források megtervezésében és a program helyi szintű megvalósításában, annak nyomon követésében a korábbi időszakhoz hasonlóan a megyei önkormányzatok fontos szerepet játszanak majd.

Annak érdekében azonban, hogy a következő hétéves időszakban a területi források lehívhatóak legyenek, szükséges volt a fejlesztési célok és intézkedések tervi előkészítése. Ennek kapcsán a megyei önkormányzatok a 2014-2020-as fejlesztési ciklushoz hasonlóan elvégezték azoknak a területi terveknek a felülvizsgálatát, amelyek megalapozzák a következő 7 éves időszakban megvalósítandó fejlesztéseket. Elkészült a 2030-ig szóló területfejlesztési koncepció felülvizsgálata és a 2021-27-es időszakra szóló új megyei területfejlesztési stratégiai és operatív program, valamint a tervek hatásvizsgálatai. A terveket a megyei közgyűlés hagyta jóvá a területfejlesztésért felelős miniszter állásfoglalását követően. E tervek legfőbb szerepe az volt, hogy egy széles körű megalapozást adjanak többek között a TOP Plusz forrásaira készülő megyei Integrált Területi Programnak, amit a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal készített el. Tekintettel arra, hogy az országos tervek és maga a TOP Plusz OP sem került még elfogadásra, az ITP státusza jelenleg „előzetes” lett. Komárom-Esztergom Megye Előzetes Integrált Területi Programját a Kormány Stratégiai és Családügyi Kabinetje 2021. augusztus 31-i ülésén megtárgyalta és másik 8 megyéjével együtt elfogadásra javasolta. A végső döntést a Kormány hozza meg. A dokumentum stratégiai célterületenként és TOP plusz intézkedésenként tartalmazza a fejlesztési források tervezett megyei felhasználását. A források hatékony abszorpciója érdekében célterületenként további tematikus lehatárolásokat határoztunk meg és elvégeztük a települések differenciálását is, hogy a fejlesztési források olyan célok mentén kerüljenek felhasználásra, amelyek együttesen szolgálják a települések fejlődését és a megyei fejlesztési célok elérését.

A tervezési munkát segítette a TOP-1.5.1-20-2020-00004 - Stabilan az élvonalban megyefejlesztés 2020-27 pályázat, ami a területi tervek elkészítése mellett döntően a következő 7 éves időszakban megvalósítandó települési fejlesztések előkészítését segíti. A projektben a konzorciumi partner Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Kft. projektszintű előkészítési feladatokra nyert támogatást (műszaki tervezés, megalapozó tanulmányok készítése). A feladat előzményeként a konzorciumvezető Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat a területi tervezés megalapozásaként két alkalommal felmérte a települési fejlesztési igényeket.

A felmérések során a megyei önkormányzat arra is rákérdezett, hogy a települések igényelnek-e segítséget a projektjeik műszaki előkészítésében, jelezve, hogy elsődlegesen az energetika, az óvoda-bölcsőde és vízrendezés tárgyú projektekre szeretne fókuszálni, mert a 2014-20-as időszakban ezek voltak a legnagyobb projekt darabszámmal érintett konstrukciók. Mintegy 40 önkormányzat kérte a megyei önkormányzat és konkrét feladatfelelős konzorciumi partner segítségét.

A partnerek valamennyi önkormányzati igényhez szeretnének segítséget adni, ezért az alábbiak szerint kerül sor a műszaki projekt-előkészítésre:

- Az energetika és az óvoda-bölcsőde projektek esetében engedélyköteles projektek esetében az engedélyes tervet, ha nem engedélyköteles a projekt, akkor kiviteli tervet készítünk. Ezeknél a projekteknél el kell készíteni a pályázathoz szükséges megalapozó dokumentumokat is.
- A vízrendezés projektek esetében koncepcióterv készül (nyomvonalterv, átnézeti helyszínrajz, költségbecslés), és megalapozó dokumentum (projekt-előkészítő tanulmány).

Ahol megkezdődött a műszaki tervezés, ott együttműködési megállapodás köttetik a településekkel. Az együttműködési megállapodás tartalmazza a pályázati felhívásban előírt kötelezettségeket, kiemelten a műszaki tervek térítésmentes átadását, a szabad felhasználás biztosítását.

A projekt megkezdését követően, a műszaki tervezési feladatokra a KEM Kft. kapacitásfejlesztést hajtott végre, munkaviszony keretében négy építészmérnök, egy tűzvédelmi szakmérnök, egy rehabilitációs környezettervező szakmérnök és egy vízi közmű tervező-közlekedés tervező került alkalmazásra.

Három szakág (épületvillamosság, épületgépészet, statika) tekintetében a feladatok hektikusága és jelentős specializációja miatt szolgáltatásvásárlással történik a projektfeladatok ellátása.

A TOP Plusz Operatív Program végrehajtása

A program megyei szintű megvalósítása a 2014-2020-as időszakhoz képest lényegesen nem változott. A program irányító hatósága a Pénzügyminisztérium, közreműködő szervezete a Magyar Államkincstár.

Az országos szinten meghirdetendő pályázati felhívásokban a megyei sajátosságokat az ITP-ben már lefektetett területi kiválasztási kritériumokkal tudjuk érvényesíteni. A pályázatok terület-specifikus mellékleteiben a megyék meghatározhatják az elnyerhető források összegét, a kérelem benyújtási időszakokat, a támogatás mértékeit és a pályázatértékelési szempontokat az ITP figyelembevételével.

A korábbi időszakhoz képest lényeges változás, hogy a megyeszékhely fejlesztési kerete beépült a megyei forráskeretbe. Újdonság, hogy tervezésre került valamennyi megyében egy „fenntartható városfejlesztési keret”. Ebben a keretben Komárom-Esztergom megyében a megyeszékhely Tatabánya és Esztergom került nevesítésre. E városok térszervező képességének növelése szempontjából volt fontos, hogy a fejlesztéseiket dedikált „védett keretek” mentén valósíthassák meg. Ezen források tervi megalapozását szolgálják az újonnan „bevezetett” fenntartható városfejlesztési stratégiák, amelyek az integrált településfejlesztési stratégiákra alapozottan készülnek el. Az ITP-ben további védett keretek kerültek meghatározásra még a megyei önkormányzat és a Magyar Közút számára.

Időközben már megkezdődött a TOP Plusz pályázati felhívások megjelentetési folyamatának előkészítése, mely a kötelező társadalmasítást és minőségbiztosítást követően lesz elérhető a www.palyazat.gov.hu honlapon. A felhívások egyelőre azokban a megyékben kerülnek csak meghirdetésre, amelyek rendelkeznek majd a kormány által jóváhagyott integrált területi programmal.

Az új fejlesztési ciklusban a TOP Plusz program végrehajtása az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet mentén folyik majd. A megyei önkormányzat szerepe az új időszakban sem változik. Az ITP készítésén túl

- véleményezi a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetésre kerülő felhívás tervezeteket
- meghatározza a területi értékelési szempontokat, elkészíti a terület-specifikus mellékleteket
- részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésein, adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához
- végrehajtja az integrált területi programot

A Kormány elfogadta a TOP Plusz 2021.évi Éves Fejlesztési Keretét az 1652/2021. (IX.21.) Kormányhatározattal. A mintegy 1700 milliárd Ft-nyi teljes keret közel 50%-t ütemezi erre az évre, és ehhez tervezi meghirdetni az összes pályázati felhívást. A fenntartható városfejlesztésben résztvevő városok, térségek számára is meghatározott keretösszegeket.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem a tájékoztató és az alábbi határozat javaslat elfogadását.

Tatabánya, 2021. szeptember 22.

Popovics György

Határozati javaslat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

1. elfogadja a „Tájékoztató a TOP – megyei Integrált Területi Program (2014-2020) végrehajtásának állásáról” tárgyú előterjesztésben foglaltakat.

2. Felkéri a közgyűlés elnökét, hogy

a) továbbra is kezelje kiemelten az ITP megvalósítását és segítse személyesen, hivatala és a megyei területfejlesztési Kft. útján a támogatott összes projekt megvalósulását.

b) vizsgálja meg, hogy a TOP Plusz Operatív Program és a hozzákapcsolódó ITP sikeres megvalósítása érdekében milyen megállapodásokat kell kötni a települési önkormányzatokkal.

c) a vizsgálat eredménye alapján kezdje meg a tárgyalásokat az érintettekkel, és a megállapodás tervezetét hozza a közgyűlés elé.

3. Felhatalmazza a közgyűlés elnökét, hogy

a) vegye fel a kapcsolatot a települési önkormányzatokkal a TOP Plusz forrásokból megvalósítható fejlesztéseik egyeztetésére, hogy azok előkészítése minél hamarabb megkezdődhessen.

b) folytasson egyeztetéseket a TOP Irányító Hatóságával a TOP Plusz Operatív Program előkészítését célzó TOP- 1.5.1-20-2021-00004 pályázat többletforrás biztosításához, annak érdekében, hogy minél több települési szintű projekt- és pályázat kerülhessen előkészítésre, jelentősen csökkentve azok megvalósításának kockázatait és időtartamát. Kedvező döntés esetén felhatalmazza a kérelem benyújtására is.

Határidő: 1. pont esetében: azonnal

2. és 3. pontok esetében: folyamatos

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Hivatali végrehajtásért felelős: Hummel Rudolf főosztályvezető

Petrikné Molnár Erika, tanácsadó